

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 6833-10-12 טפרה נ' יוסף

בפני כב' השופט ירון גת

תובע גטהון קובי טפרה
על-ידי ב"כ, עוה"ד רון לוינטל

נגד

נתבעת דבורה יוסף

על-ידי ב"כ, עוה"ד יניב כהן

פסק דין

מבוא ורקע

1. לפני תביעת התובע כנגד הנתבעת בעילת עוולת לשון הרע, על יסוד סעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").
2. סכום התביעה הנו 70,000 ₪, שהוא הסכום הקבוע בחוק לפיצוי ללא הוכחת נזק, בתוספת הפרשי הצמדה.
3. לאור סכום התביעה, התובענה נדונה בסדר דין מהיר.
4. האירוע נשוא התובענה התרחש ביום 2.7.12, החל מהשעה 20:00, בחניון בית החולים תל-השומר (להלן: "בית החולים").
5. בעת האירוע התובע שימש כראש צוות בחדר תפעול החניונים בבית החולים. במסגרת תפקידו זה, אחראי התובע, בין היתר, על טיפול בתקלות המתרחשות בפתחי החניון. התובע הנו בן העדה האתיופית.
6. הנתבעת הנה עובדת במחלקת שיקום גריאטרי במוסד עצמאי בשם "גלעד", הממוקם בתוך בית החולים (להלן: "גלעד"). "גלעד" אינו חלק מבית החולים, אך ממוקם בתוך שטח בית החולים.

7. האירוע נשוא התובענה התרחש לאחר שהנתבעת ביקשה לצאת מחניון בית החולים, דרך היציאה המזרחית, המכונה "שער הבקו"ים" (להלן: "שער הבקו"ים"), אך המחסום האוטומטי בשער החניון לא נפתח.

כאשר מדובר במנוי קבוע ורשום של החניון, המערכת אמורה לזהות את הרכב באופן אוטומטי ולפתוח את המחסום.

8. במשפט נשמעו עדויותיהם של התובע, של עד מטעמו, מר דן בנטון, ושל הנתבעת, וכן הוגשו מסמכים שונים מטעם הצדדים.

טענות התובע

9. לטענת התובע, לאחר שהמחסום בשער הבקו"ים לא נפתח, הנתבעת לחצה על כפתור האינטרקום, התובע ענה לה, והנתבעת ביקשה את עזרתו.

10. התובע, שלא הכיר את הנתבעת באופן אישי ולא ידע אם הנתבעת הנה עובדת בית החולים ו/או מנויה קבועה בחניון, החליט לפעול בהתאם לנוהל במקרה כזה.

לפיכך, התובע ביקש מהנתבעת פרטי זיהוי שלה. התובע ערך בדיקה במחשב ונוכח לגלות כי הרכב של הנתבעת אינו מופיע כמנוי רשום, שכן תוקף המנוי פג מספר ימים קודם לכן והמנוי לא חודש.

בהמשך לכך, ביקש התובע מהנתבעת פרטים נוספים, ולאחר שהוברר כי הנה עובדת "גלעד" ואינה עובדת בית החולים, הודיע לה, בהתאם לנוהל, כי אינו יכול לאפשר לה לצאת מהחניון ללא תשלום.

11. בשלב זה, לטענת התובע, הנתבעת החלה להרים את קולה והודיעה לו כי תגיע אליו.

בהמשך לכך, הנתבעת הגיעה עם רכבה לאזור היציאה הראשית (המערבית) מחניון בית החולים, שבסמוך אליו ממוקם חדר הבקרה, ניסתה לצאת מהחניון שוב ללא הצלחה, והחנתה את רכבה במקום, תוך שהיא חוסמת נתיב.

12. לאחר חניית הרכב כאמור, יצאה הנתבעת מרכבה וניגשה לחדר הבקרה, בו נמצאו התובע והעד, מר דן בנטון, שהנו בקר שעבד יחד עם התובע.

13. לטענת התובע, עם הגעתה של הנתבעת לחדר הבקרה, בעת שעמדה בסמוך לחדר, ליד חלון השירות, החלה הנתבעת לתקוף אותו מילולית, לאיים עליו, לקלל אותו ולקרוא לו בקריאות גנאי גזעניות המפורטות בכתב התביעה, וזאת לאורך זמן ממושך.

בין היתר, אמרה הנתבעת לתובע כי תמרר לו את החיים, כי תגרום לכך שיפוט, כי יהיה לו מר, כי לא כדאי לו להתעסק איתה, כי היא עוד תזיין אותו, וכי היא עובדת במקום 25 שנים והוא עוד יראה שתזיין אותו.

- עוד אמרה הנתבעת לתובע, כי הוא "חרא, זבל, מטומטם", "בן זונה" ו"חתיכת מסריח".
- בנוסף, טוען התובע, הטיחה בו הנתבעת את קריאת הגנאי הגזענית "אתיופי מסריח" ארבע פעמים.
14. לאחר מכן, ולאחר שהנתבעת נוכחה להבין שלא תוכל לצאת מהחניון ללא תשלום, הנתבעת שילמה ומיד לאחר מכן יצאה מהחניון.
15. לטענת התובע בעת התקיפה המילולית האמורה נכחו במקום ושמעו את הדברים מר דן בנטון, וכן עוברי אורח ולקוחות אחרים שהיו במקום והמתינו לקבל שירות מחדר הבקרה.
16. לטענת התובע במשך כל האירוע הוא פנה אל הנתבעת בסבלנות ובמתנות והסביר לה בנימוס את הנוהלים.
- התובע שולל כי התגרה בנתבעת באופן כלשהו במהלך כל האירוע, ולטענתו אף לאחר האירוע לא הגיב, שכן היה שרוי בהלם.
17. לטענת התובע קריאות הנתבעת הנן משפילות, מביכות, גסות רוח, גזעניות ומפלות, באופן העולה כדי עוולת לשון הרע בזדון.
18. לטענת התובע, נוכח הדברים הקשים והגזעניים שהטיחה בו הנתבעת בזדון הנו זכאי לכפל הפיצוי המקסימאלי הקבוע בחוק, ואולם מטעמי אגרה ויעילות הוא הגביל את תביעתו לסך של 70,000 ₪ בלבד.
- לטענת התובע, על בית המשפט לפסוק לטובתו את מלוא הסכום הנתבע, בין היתר, על מנת להעביר לציבור מסר חד משמעי למיגור הגזענות נגד העדה האתיופית.
19. עוד מבקש התובע ליתן צו המחייב תיקון והתנצלות מצד הנתבעת.

טענות הנתבעת

20. לטענת הנתבעת, כעובדת "גלעד" היא זכאית לחנות בחניון בית החולים ללא תשלום, הגם שאינה עובדת בית החולים.
21. לטענת הנתבעת, היא מודעת לכך של"גלעד" יש הסדר תשלום מיוחד מול החניון, והיא אף מודעת לכך שכאשר רכב של עובד "גלעד" אינו מופיע כמנוי בתוקף במחשבי החניון, בהתאם לנוהלי החניון אין להתיר לאותו רכב לצאת מהחניון ללא תשלום (להבדיל מהנוהל ביחס לרכב של עובד בית החולים).
- עם זאת, טוענת הנתבעת, כי הנוהג בפועל הוא שבמקרה בו בשל תקלה כלשהי מתברר שרכב של "גלעד" אינו מופיע כמנוי בתוקף במחשבי החניון, על הבקרים בחניון להפעיל

שיקול דעת, ובכפוף להצגת תעודת עובד "גלעד" הבקרים נוהגים לתת לרכב זה לצאת מהחניון ללא תשלום בכל זאת.

22. הנתבעת אינה חולקת על כך, כי בעת האירוע רכבה לא היה רשום כמנוי בתוקף במחשבי החניון.

ואולם, על רקע הנוהג האמור לעיל, הנתבעת ציפתה כי הבקרים בחניון, והתובע בכללם, יפעילו שיקול דעתם, ולאחר שתציג להם תעודת עובד "גלעד" ובהיותה לובשת מדים של "גלעד", יתנו לצאת מהחניון ללא תשלום בכל זאת.

23. הנתבעת מאשרת כי בתחילה ניסתה לצאת דרך שער הבקרים ולאחר שלא הצליחה בכך שוחחה באינטרקום עם התובע.

לטענת הנתבעת, היא הסבירה לתובע שהנה עובדת "גלעד" כבר בשיחה באינטרקום, אך התובע סירב לסייע לה ודיבר אליה בחוסר סבלנות, בחוסר נימוס ובזלזול.

24. עוד מאשרת הנתבעת, כי לאחר מכן נסעה עם רכבה לכיוון השער הראשי, ניסתה לצאת שוב, ולאחר שלא הצליחה החנתה את רכבה ויצאה לכיוון חדר הבקרה.

25. לטענת הנתבעת, לאחר שהגיעה לחדר הבקרה היא הציגה לתובע תעודת עובד "גלעד" והראתה לתובע כי היא לובשת מדי "גלעד" ועל כן ציפתה שהתובע יפעל בהתאם לנהוג, יפעיל שיקול דעת, וייתן לה לצאת ללא תשלום, או לחילופין, יקרא לשיטור בית החולים אשר יאשר לו לשחררה ללא תשלום.

ואולם התובע סירב לעשות כן, וחלף זאת ביצע כלפיה "מעשה עבד כי ימלוד" - הניף כלפיה מקל ואיים עליה במילים: "תסתלקי מפה, אני לא יודע מה אני עושה לך".

26. לטענת הנתבעת היא לא הגיבה, ולאחר שהבינה כי לא תוכל לצאת ללא תשלום, הלכה לשלם ופנתה לרכבה על מנת לצאת מהחניון.

לאחר ששילמה ונכנסה לרכבה ניסתה הנתבעת לצאת מהשער אך השער לא נפתח. לטענת הנתבעת, התובע מנע ממנה לצאת וטרטר אותה במכוון.

27. בשל זעמה של הנתבעת על התנהגות התובע בניגוד לנהוג וללא שיקול דעת, בתוקפנות ובאיומים, ותוך טרטורה לשווא, בעדנא דרתחא ובתגובה להתגרות התובע, ועל רקע לחץ אישי בו הייתה נתונה (מצוקה של בנה) - סיננה הנתבעת, פעם אחת, את הקללה "אתיופי מסריח", אותה לא שמע התובע אלא שמע מר דן בנטון בלבד.

28. לאחר מכן יצאה הנתבעת עם רכבה משער חניון בית החולים.

29. הנתבעת שוללת כי אמרה לתובע את כל הנטען בכתב התביעה, באופן הנטען בכתב התביעה.

30. לטענת הנתבעת, בנסיבות האמורות, אין המדובר באמירה גזענית שנאמרה בזדון, אלא בקללת רחוב ובגידוף, שנאמרו בתגובה להתגרות התובע, ועל כן אין המדובר באמירה המהווה עוולת של לשון הרע בעיני האדם הסביר, או, לחילופין, מדובר בזוטי דברים.

31. יוער, כי בכתב ההגנה העלתה הנתבעת טענות קיזוז ואולם בהמשך הודיעה כי היא חוזרת בה מטענות אלו.

הסכמות ומחלוקות עובדתיות

32. לאחר שמיעת העדויות הוברר, כי קיימות למעשה לא מעט הסכמות עובדתיות בין הצדדים, אף בסוגיות שמכתבי הטענות ומהתצהירים נראה היה כי הן שנויות במחלוקות.

משכך, נותרו מחלוקות ברורות מוגדרות.

33. להלן יפורטו ההסכמות והמחלוקות.

ההסכמות

34. מוסכם, כי הסיבה שהנתבעת לא הצליחה לצאת משער החניון ללא תשלום, מקורה במחדל של "גלעד" ולא במעשה או מחדל של החניון ו/או של התובע (עמוד 32 לפרוטוקול, שורה 1-2; עמוד 37 לפרוטוקול, שורות 31-32; עמוד 43 לפרוטוקול, שורות 7-8).

35. מוסכם, כי לפי נוהלי החניון שעה שרכב של עובד "גלעד" אינו מופיע כמנוי בתוקף במחשבי החניון אין להתיר לאותו רכב לצאת מהחניון ללא תשלום, וזאת להבדיל מהנוהל ביחס לרכב של עובד בית החולים (עמוד 32 לפרוטוקול, שורה 29 - עמוד 33 לפרוטוקול, שורה 1; עמוד 38 לפרוטוקול, שורות 10-13).

36. מוסכם, כי הנתבעת שילמה את דמי היציאה מהחנייה לאחר השיחה עם התובע בחדר הבקרה וכי מיד לאחר מכן פנתה לרכבה על מנת לצאת מהחניון (עמוד 22 לפרוטוקול, שורות 10-21; עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 16-25; עמוד 39 לפרוטוקול, שורות 7-14).

37. מוסכם, כי משך זמן השיחה בין הנתבעת לבין התובע בחדר הבקרה היה כעשר דקות (עמוד 19 לפרוטוקול, שורות 28-29; עמוד 23 לפרוטוקול, שורה 27 - עמוד 24 לפרוטוקול, שורה 1; עמוד 39 לפרוטוקול, שורות 8-14; עמוד 43 לפרוטוקול, שורות 16-17).

38. מוסכם, כי הנתבעת אמרה את המילים "אתיפי מסריח" ביחס לתובע, לפחות פעם אחת בפניו של העד דן בנטון (עמוד 40 לפרוטוקול, שורה 21; עמוד 41 לפרוטוקול, שורה 7).

המחלוקות

39. הצדדים חלוקים בשאלה האם קיים נוהג בפועל, לפיו במקרה בו בשל תקלה כלשהי מתברר שרכב של "גלעד" אינו מופיע כמנוי בתוקף במחשבי החניון, על הבקרים בחניון להפעיל שיקול דעת, ובכפוף להצגת תעודת עובד "גלעד" ו/או אישור משיטור בית החולים, ניתן לרכב לצאת מהחניון ללא תשלום בכל זאת.

לטענת הנתבעת קיים נוהג כאמור ולטענת התובע לא קיים נוהג כאמור.

40. הצדדים חלוקים בשאלה האם לדברי הנתבעת על התובע קדמה התגרות מצד התובע כלפי הנתבעת בדמות: דיבור מזלזל וחסר סבלנות, הנפת מקל והטחת איומים ומניעת יציאה מהחניון וטרטור מכוון לאחר התשלום.

לטענת הנתבעת התרחשה התגרות כאמור ולטענת התובע לא התרחשה כל התגרות מצדו.

41. הצדדים חלוקים באשר להיקף הדברים שאמרה הנתבעת על התובע.

לטענת הנתבעת נאמרו רק המילים "אתיופי מסריח" פעם אחת (עמוד 40 לפרוטוקול, שורה 21; עמוד 41 לפרוטוקול, שורה 7), ולטענת התובע נאמרו מילים אלו ארבע פעמים וכן נאמרו מילים קשות נוספות, הכוללות איומים, קללות וקריאות גנאי גזעניות.

42. הצדדים חלוקים באשר למקום בו נאמרו דברי הנתבעת על התובע.

לטענת הנתבעת הדברים נאמרו עת הייתה ברכבה או בסמוך לו, ואילו לטענת התובע הדברים נאמרו בסמוך לחדר הבקרה.

43. הצדדים חלוקים בשאלה מי נחשף לדברים שאמרה הנתבעת על התובע.

לטענת הנתבעת רק מר דן בנטון נחשף לדברים, ואילו לטענת התובע את הדברים שמעו הוא, מר דן בנטון וכן עוברים ושבים ולקוחות החניון שהגיעו לחדר הבקרה כדי לקבל שירות.

דין והכרעה

ניתוח הראיות והעדויות

עדות התובע

44. לאחר בחינת תצהירו של התובע ועדותו, לרבות בחינת אותות האמת העולים מהעדות - באתי לכלל מסקנה כי מדובר בעדות מהימנה, משכנעת, ברורה, קוהרנטית ועקבית.

התרשמותי הבלתי אמצעית מהתובע הנה, כי מדובר בעד מהימן, אשר מסר דבריו מדם לבו, בעקבות אירוע לא קל שחוה.

45. חיזוק למהינות גרסת התובע אני מוצא בכך שבדברים שלטענתו אמרה לו הנתבעת נכללים גם נתונים שלא יכול היה התובע לדעת טרם הגשת התביעה אלמלא אכן אמרה אותם הנתבעת, כגון העובדה שהיא עובדת במקום 25 שנים.

46. כמו כן, גרסת התובע בכל הנוגע לסוגיות השנויות במחלוקת הנה הגיונית וסבירה, ועדיפה על גרסת הנתבעת (כפי שיפורט בהמשך).

47. נוסף לכך, גרסתו של התובע מתיישבת היטב עם גרסת העד בנטון, בכל הסוגיות השנויות במחלוקת בין הצדדים.

48. לטענת הנתבעת, התובע נמנע מלהזכיר בתצהירו את העובדה כי בסוף האירוע היא שילמה עבור החנייה.

אינני סבור שיש בעניין זה כדי לפגום בעדותו של התובע, שכן התובע לא חלק על כך שהנתבעת יצאה מהחניון בסופו של דבר ולא טען כי לא שילמה, ועל כן אך מתבקש הוא כי שילמה, ומכאן שלא הייתה סיבה של ממש להדגיש נתון זה באופן פוזיטיבי בתצהיר.

יתרה מכך, כאמור לעיל, סוגיה זו כלל אינה מצויה במחלוקת עובדתית בין הצדדים, ולאחר שמיעת העדויות עולה כי גרסת הצדדים בעניין זה הנה זהה.

עוד יש לציין, כי הנתבעת טענה בכתב הגנתה כי מרגע ששילמה עד רגע יציאתה טורטרה על ידי הנתבע במשך כ-25 דקות (סייפת סעיף 36 לכתב ההגנה), ואולם בעדותה, שינתה הנתבעת גרסתה ומסרה כי התשלום בוצע ממש בטרם יצאה בפועל, בתום האירוע.

49. עוד טוענת הנתבעת, כי בתצהירו טען התובע שהאירוע נמשך 30 דקות ולעומת זאת בעדותו אישר שהאירוע נמשך 10 דקות בלבד.

אינני סבור שיש בעניין זה כדי לפגום בעדותו של התובע, שכן התובע הסביר בעדותו כי כוונתו בתצהיר הייתה לכך שכל האירוע, החל מניסיונה הראשון של הנתבעת לצאת דרך שער הבקו"ם ועד ליציאתה הסופית מהחניון דרך השער הראשי, נמשך כחצי שעה, וכי אירוע התקיפה המילולית נמשך כעשר דקות.

אף אם נכון היה שהתובע יבהיר את האמור כבר בתצהירו, הרי שנוכח העובדה שאין כלל מחלוקת בין הצדדים באשר למשך זמן השיחה בין הנתבעת לבין התובע בחדר הבקרה - אין לייחס לכך חשיבות ניכרת.

50. עוד טוענת הנתבעת, כי התובע נמנע מלהציג סרט צילום של האירוע למרות שיכול היה להשיג סרט זה, ובכך יש כדי לפעול ראייתית לחובתו.

אינני סבור שיש גם בעניין זה כדי לפגום בעדותו של התובע, שכן התובע הסביר שסרטי הצילום במקום נשמרים למשך שבועיים בלבד (עמוד 8 לפרוטוקול, שורות 10-11), ועד אשר החליט לפעול ולהגיש את התביעה כבר לא ניתן היה להשיג את הסרטים הרלוונטיים.

יתרה מכך, התובע הזמין לעדות עד ראייה שנכח במקום ותמך בדבריו, ועל כן חשיבות הסרטים בנסיבות אלו, מבחינתו של התובע, הנה פחותה.

51. בנוסף, טוענת הנתבעת, כי מהמסמכים שצירף התובע לתצהירו עולה, בניגוד לעדות התובע, כי התובע אכן טרטר אותה ביציאה מהחניון ולא נתן לה לצאת מיד לאחר ששילמה.

אינני סבור שיש גם בעניין זה כדי לפגום בעדותו של התובע. עיון במסמכים מלמד שהעיכוב המדובר נמשך כ-50 שניות בלבד (בין 35:20 לבין 36:20). התובע העיד, כי סביר שהעיכוב נבע מתקלה טכנית בשער ושלל את הטענה שמנע מהנתבעת לצאת בכוונה. הנתבעת העידה, כי היא מניחה שהתובע מנע ממנה לצאת בכוונה, אך אינה יודעת זאת. בנסיבות אלו, וכאשר משך העיכוב הוא כ-50 שניות בלבד, הנני מוצא את הסברו של התובע סביר יותר מאשר הסברה של הנתבעת. אילו רצה הנתבע להתעמר בנתבעת ולעכבה בכוונה, סביר להניח כי היה עושה כן למשך פרק זמן ארוך יותר. לכן, סביר יותר כי מדובר בתקלה טכנית בלבד.

52. לטענת הנתבעת, קיימות סתירות בין גרסאותיהם של התובע ושל העד בנטון בכל הנוגע למיקומו של בנטון במהלך האירוע, ובכל הנוגע לקיומו של מקל בחדר הבקרה.

לאחר שבחנתי טענות אלו מצאתי, שאין בהן כדי לפגום באופן ממשי במשקל עדותו של התובע.

ההבדלים בין גרסאותיהם של התובע ושל בנטון באשר למיקומו המדויק של בנטון בכל מהלך האירוע הנם מינוריים (הימצאות בתוך חדר הבקרה או בצמוד אליו, ליד חלון השירות), וניתן לייחסם למשך הזמן שחלף ולהשפעתו הטבעית על זיכרון העדים באשר לכל פרטי הפרטים הטכניים של האירוע.

יתרה מכך, ככל שהדברים הובררו במהלך החקירות ניכר, כי למעשה אין המדובר בהבדלים של ממש, אלא בהתייחסות לשלבים שונים של האירוע.

זאת ועוד, הן התובע והן העד בנטון העידו בצורה ברורה וחד משמעית, כי בעת אמירת הדברים על ידי הנתבעת שניהם נכחו בסמוך ושמעו את כל הדברים.

כך גם באשר לעניין המקל, הן התובע והן העד בנטון העידו באופן ברור וחד משמעי כי התובע לא אחז במקל, לא נופף בו לעבר הנתבעת ולא איים עליה. על כן, אינני מוצא לייחס לכך שהתובע לא זכר כי במקום היה קיים מטאטא/מגב, אשר שימש להחזקת החלון פתוח, משמעות ניכרת.

53. לפיכך, מצאתי להעניק לתצהירו של התובע ולעדו משקל ראייתי ממשי.

עדות העד מטעם התובע, מר דן בנטון

54. לאחר בחינת תצהירו של העד בנטון ועדותו, לרבות בחינת אותות האמת העולים מהעדות - באתי לכלל מסקנה כי מדובר בעדות מהימנה, משכנעת, ברורה, קוהרנטית ועקבית.

55. העד בנטון העיד, כי הוא אמנם מכיר את התובע ועבד עמו, אך הוא אף הבהיר שאינו חבר אישי של התובע, ושאף אינו עובד יותר במקום.

לפיכך, אני סבור כי עדות העד בנטון הנה נטולת אינטרס כלשהו, ועל כן ניתן לייחס לה את מלוא פוטנציאל המשקל הראייתי.

56. גרסת העד בכל הנוגע לסוגיות השנויות במחלוקת הנה הגיונית וסבירה.

57. גרסתו של העד בנטון מתיישבת היטב עם גרסת התובע בכל הסוגיות השנויות במחלוקת בין הצדדים, ובכך מחזקת אותה ותומכת בה באופן ממשי.

58. לטענת הנתבעת, גם העד בנטון נמנע מלהזכיר בתצהירו את העובדה כי בסוף האירוע היא שילמה עבור החנייה, וכן טען שהאירוע נמשך 30 דקות ולעומת זאת בעדותו אישר שהאירוע נמשך 10 דקות בלבד.

בדומה לאמור לגבי עדות התובע, הנני סבור כי גם לגבי עדות העד בנטון אין בדברים אלו כדי לפגום בעדות, נוכח הסבריו של העד, ובמיוחד נוכח העובדה שלאחר שמיעת כלל העדויות הסתבר כי סוגיות אלו כלל אינן שנויות במחלוקת בין הצדדים.

59. עוד טוענת הנתבעת, כי העד נמנע מלציין את קיומו של המקל בחדר הבקרה בתצהירו ואף בראשית עדותו, ונזכר בקיומו של מקל זה רק לאחר שעומת עם הטענות בחקירתו הנגדית.

סבורני, כי גם בעניין זה אין כדי לפגום בעדות העד באופן ממשי, שכן העד עמד על גרסתו לפיה התובע לא אחז במקל, לא נופף בו לעבר הנתבעת ולא איים עליה. על כן, אינני מוצא לייחס לכך שהעד לא מסר בתצהירו כי במקום היה קיים מטאטא/מגב, אשר שימש להחזקת החלון פתוח, משמעות ניכרת.

60. לפיכך, מצאתי להעניק לתצהירו של העד בנטון ולעדויותו משקל ראייתי ממשי.

עדות הנתבעת

61. לאחר בחינת תצהירה של הנתבעת ועדותה, לרבות בחינת אותות האמת העולים מהעדות - באתי לכלל מסקנה, כי בכל הנוגע לסוגיות שבמחלוקת, אין המדובר בעדות מהימנה ומשכנעת.

62. חלק ניכר מטענות הנתבעת בסוגיות השנויות במחלוקת היו טענות כבושות.

כמו כן, קיימות סתירות של ממש בין כתב ההגנה ותצהיר הנתבעת לבין עדותה בבית המשפט.

יתרה מכך, קיימות אף סתירות ופרכות היגיון בתוך עדות הנתבעת בסוגיות השנויות במחלוקת.

63. באשר לטענת הנתבעת לקיומו של נוהג בפועל השונה מנהלי החניון הרשמיים:

א. ראשית, טענה זו הובררה במלואה רק במהלך עדותה של הנתבעת ולא נטענה באופן מפורט דיו בכתב ההגנה ובתצהיר.

ב. שנית, הנתבעת לא הציגה כל מסמך או עדות של בקר או של מנהל מוסמך בחניון או של נציג רלוונטי מטעם בית החולים התומכים בטענתה זו, למרות שיכולה הייתה להשיג ראיה שכזו ללא קושי ניכר (עמוד 40 לפרוטוקול, שורות 7-9). מאחר שמוסכם על הצדדים כי קיים נוהל רשמי השונה מהנוהג הנטען, ומאחר שהתובע והעד בנטון שללו הטענה לנוהג שכזה - היה מצופה מהנתבעת להביא ראיות לקיומו של נוהג כאמור, ובהימנעותה מלעשות כן יש כדי לפעול ראייתית לחובתה.

ג. שלישית, לטענת הנתבעת, לפיה בהתאם לנוהג היה על התובע לפנות לשיטור בית החולים, אין אזכור בכתב ההגנה ובתצהירה. בנוסף, טענה זו אף אינה הגיונית ואינה סבירה, שכן אין קשר בין השיטור, העוסק בנושאים בטיחותיים וביטחוניים, לבין בקרת החניון, העוסקת בעניינים טכניים וכספיים. זאת ועוד, הנתבעת העידה שהיא יודעת היכן נמצא השיטור בבית החולים ושהיא יכולה הייתה לפנות אליהם בקלות, אך בכל זאת לא עשתה כן (עמוד 33 לפרוטוקול, שורות 14-17).

64. באשר לטענת הנתבעת להתגרות מצד התובע כלפיה טרם אמירת דבריה עליו:

א. טענת הנתבעת לפיה התובע, בעל תפקיד בבית החולים, נופף לעברה במקל ואיים עליה, מתארת מעשים חמורים מאד, וחרף זאת הנתבעת בחרה שלא להתלונן על העניין, לא מיד לאחר האירוע ואף לא למחרת או בסמוך לכך, לא במשטרה, לא בפני גורמי הביטחון של בית החולים, לא בפני הנהלת החניון ואף לא בפני מנהלי "גלעד" (עמוד 44 לפרוטוקול שורות 30 - עמוד 45 לפרוטוקול, שורה 9). הנתבעת העלתה לראשונה את הטענה רק בכתב ההגנה.

התנהלות שכזו אינה סבירה ואינה הגיונית.

ב. לטענות האיום והנפת המקל אין כל חיזוק מצד עד כלשהו, בעוד העד בנטון שולל טענות אלו מכל וכל.

ג. טענות הנתבעת לטרטורה על ידי התובע לאחר ששילמה עבור החנייה אינן סבירות נוכח הנתונים לפיהם העיכוב נמשך כ-50 שניות בלבד, וגרסת התובע בעניין זה עדיפה (ראו לעיל).

65. באשר לטענת הנתבעת ביחס להיקף האמירות שאמרה לתובע:

במקום אחד בעדותה הודתה הנתבעת שצעקה על התובע ואמרה לו "אתה לא יודע מי אני, מה אני" (עמוד 37 לפרוטוקול, שורה 11), אך בהמשך שללה שאמרה דברים אלו (עמוד 42 לפרוטוקול, שורה 5).

66. באשר לטענת הנתבעת בנוגע למקום בו אמרה את דבריה על התובע:

בסעיפים 31 ו-33 לכתב ההגנה טענה הנתבעת ביחס לתובע כי: "פלטה קללה לעברו", וכי "התובע... ולגרום לנתבעת לסגן לעברו קללה".

לעומת זאת, בעדותה מסרה כי הדברים נאמרו כשהייתה ברכב, או ליד הרכב, כשהתובע כלל לא שמע אותם (עמוד 41 לפרוטוקול, שורה 12).

כאשר נשאלה הנתבעת באשר לסתירה בין המילה "לעברו" בכתב ההגנה לבין דבריה בעדותה, סיפקה הנתבעת הסבר לא משכנע, לפיו כוונתה במילה "לעברו" הייתה "עליו" (עמוד 46 לפרוטוקול, שורות 7-18). הסבר זה אינו משכנע כלל, שכן הדעת נותנת שכתב ההגנה נוסח בעזרת עורך דינה של הנתבעת, שוודאי העמיד אותה על משמעות המילה "לעברו" ועל חשיבות הדיוק בפרטים אלו.

67. באשר לטענת הנתבעת ביחס לגורמים שנחשפו לאמירתה על התובע:

בכתב ההגנה הכחישה הנתבעת "מחוסר ידיעה" את טענת התובע שהיו אנשים נוספים במקום.

ואולם, בעדותה, טענה הנתבעת, לראשונה, שרק העד בנטון שמע את אמירתה על התובע - "אתיופי מסריח".

68. לאור כלל האמור, מצאתי להעניק לתצהירה של הנתבעת ולעדויותה משקל ראייתי נמוך בכל הסוגיות השנויות במחלוקת בין הצדדים.

סיכום העדויות

69. לאור ניתוח העדויות ומשקלן כאמור לעיל - הנני קובע כי גרסת התובע והעד בנטון עדיפות על פני גרסת הנתבעת, בכל הסוגיות השנויות במחלוקת.

70. לפיכך, אני קובע כי התובע הוכיח את טענותיו בסוגיות השנויות במחלוקת בנטל ההוכחה של מאזן הסתברויות.

רקע נורמטיבי - עוולת לשון הרע

71. סעיף 1 לחוק קובע:

”לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג

מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

...

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו

המינית או מוגבלותו;

”...

72. סעיף 2 לחוק קובע:

(א) פרסום לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס ...

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:

(1) אם הייתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם

אחר זולת הנפגע;

”...

73. סעיף 7 לחוק קובע:

”פרסום לשון הרע לאדם או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית...”

74. סעיף 7א לחוק קובע:

”...

(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את

הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא

הוכחת נזק.

(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע

פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע,

פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק.

(ה) הסכומים האמורים בסעיף זה יעודכנו ב-16 בכל חודש, בהתאם לשיעור

עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי...”

75. סעיף 9 לחוק קובע:

”(א) נוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי

בשל לשון הרע, לצוות -

...

(2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ודרך שיקבע בית המשפט.

”...

76. סעיף 19 לחוק קובע:

”בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב לטובת הנאשם או הנתבע גם באלה:

...

(4) הוא התנצל בשל הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע... ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מסוייגים.”

77. ברע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר**, פסק בית המשפט העליון ביחס לזכות לשם טוב:

”באים אנו, אם כן, אל הזכות לשם טוב. אף זו הוכרה כזכות יסוד במשפטנו (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1, 74). ”כבוד האדם ושמו הטוב חשובים לו לעיתים לאדם כחיים עצמם, הם יקרים לו לרוב יותר מכל נכס אחר” (פרשת אבנרי הנ"ל, בעמ' 856; ע"א 5653/98 פלוס נ' חלוץ, פ"ד נה(5) 865). אכן ”הזכות לשם הטוב של האדם היא ערך יסוד בכל משטר דמוקרטי. היא תנאי חיוני לחברה שוחרת חירות. היא מבוססת בין השאר, על הצורך בהערכה פנימית, בגאווה אישית ובהכרה אישית בין בני אדם” (בג"ץ 6126/94 סנש נ' רשות השידור, פ"ד נג(3) 817, 832). שמו הטוב של אדם - המוניטין שצבר לעצמו במהלך חייו - הוא נכס מקניינו, הנרכש לעיתים בעמל רב ולאורך זמן. הוא מהווה ביטוי חשוב לכבודו של האדם: הן כבוד במובן honor, לאמור - ההוקרה וההכרה הנובעים ממעמדו בחברה אליה הוא משתייך, והן כבוד במובן dignity, לאמור - ערכו הפנימי של האדם. שמו הטוב של אדם מאפשר לו להימנות על בני הקהילה, ובכך להגשים את עצמו ולעצב את אישיותו (ראו פרשת רינת הנ"ל, בעמ' 90; א' קמיר שאלה של כבוד - ישראליות וכבוד האדם R.C. Post, "The Social Foundations of Defamation Law: Reputation and the Constitution" 74 Cal. L. R. (1986) 691).

78. באשר להכרעה מהו פרסום המהווה לשון הרע קבע בית המשפט העליון בפרשת **בן גביר**:

”בניתוח שאלה זו, ”המבחן הקובע הוא, מהי, לדעת השופט היושב בדין, המשמעות, שקורא סביר היה מיחס למילים” (ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג(2) 333, 337)

...

אלא שבית משפט, בעת שהוא בא לפרש ביטוי מלעז, אינו בוחן את כוונותיו של המפרסם, אף לא את האופן בו הבינו את הביטוי הנפגע או השומעים-בפועל (ראו ע"א 257/57 אפלבוים נ' בן גוריון, פ"ד יד 1205, 1215; פרשת תומרקין הנ"ל, בעמ' 337; אולם ראו חריג לכך בסעיף 16(ב)(3) לחוק איסור לשון הרע). השאלה המכרעת היא אובייקטיבית, לאמור - יש לתור אחר המובן הטבעי והרגיל של הפרסום בעיני האדם הסביר (ראו גם ע"א הארץ, בעמ' 300). כך לגבי פרשנות הביטוי, וכך לגבי עצם השאלה האם יש בו, בביטוי, כדי להוות "לשון הרע" (ראו גם ע"א 809/89 משעור נ' חביבי, פ"ד מז(1) 1, 7). זאת וגם זאת: משמעותה של התבטאות אינה נגזרת אך ורק מפירושו המילולי או הבלשני המדויק של המילים שבהן נעשה שימוש. נסיבות חיצוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים - כל אלה, וכיוצא באלה, יש בהם כדי ללמד מהו, אל נכון, פירושו של הפרסום (ראו למשל ע"א הארץ הנ"ל, בעמ' 300).

79. ובאשר לקללות ולגידופים פסק בית המשפט העליון בפרשת **בן גביר** :

"לא אמרתי - ואינני אומר - כי גידופים, קללות והתרסות אינם עשויים לבוא בגדר לשון הרע. כבר נפסק, כי תיאורו של אדם כ"אנטי ציוני" יכול שייחשב בגדר "לשון הרע" (ע"א 698/77 ועד עדת הספרדים בירושלים נ' ארנון, פ"ד לב(2) 183), וכך גם הכינוי "נאצי" ו"אנטישמי" (ראו א' שנהר, דיני לשון הרע (תשנ"ז) 130, והאסמכתאות שם). סינון קללה כלפי אדם, קבל עם ועדה, עלול לבזותו עד-מאד, ועל כן להוות משום "לשון הרע". עם זאת, לא כל גידוף, ולא בכל הנסיבות, יקים עילת תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע. "קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כבלשון הרע תביא להצפת בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן. זאת ועוד: ככל שהשימוש בגידופים שכיח יותר, כך נעשית פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים מסוימים בנסיבות מסוימות לא תגרום עוד לפגיעה ממשית" (שנהר, בספרו הנ"ל, בעמ' 131, והאסמכתאות שם; ראו גם *Pease v. International Union of Operating Engineers Local 150, 567 Ward v. Zelikovsky, 643 A.2d 972, 978-; N.E.2d 614, 619 (1991)*; *Stevens v. Tillman, 855 F.2d 394, 399-402 (1988)*; *979 (1994)*). הגידוף של אתמול הוא שפת הרחוב של היום. סיווג הדיבור על-פי סגנונו עשוי לייחד את חופש הביטוי למיטיבי הדיבור ולצחי הלשון לבדם. חופש הביטוי צריך שיהיה שמור גם לעלגי הלשון, שהם תכופות גם קשיי היום. שפתם אינה "בעלת ערך פחות" (פסק-דין *Chaplinsky* הנ"ל). כשם שחרות הביטוי היא עיוורת כלפי התוכן, כך אין היא נותנת דעתה לסגנון. אכן, דברי ה- ECHR, הזכות לחופש ביטוי "protects not only the

substance of the ideas and information expressed but also the
Oberschlick v. Austria (II), 42)form in which they are conveyed”.

”(Eur. Ct. H.R. 1266 (1997).

80. בעניין זה כתב המלומד אורי שנהר בספרו "דיני לשון הרע", הוצאת נבו, בעמ' 131,
כדלקמן:

”שאלה מעניינת היא, האם קללות וגידופים ייחשבו כלשון הרע. מצד אחד,
קללות וגידופים המופנים כלפי אדם עלולים להשפילו ולבזותו בעיני
הבריות לא פחות ואולי אף יותר מפרסומי לשון הרע האחרים. מצד שני,
קללות וגידופים מהווים לצערינו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך
קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כב”לשון הרע”, תביא להצפת
בתי המשפט בתביעות שזו עילתן. זאת ועוד: ככל שהשימוש בגידופים
שכיח יותר, כך נעשות פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים
מסויימים בנסיבות מסויימות, לא תגרום עוד לפגיעה ממשית. האיזון
המתחייב מהשיקולים שתוארו לעיל מצא את ביטויו בפסיקה, אשר הביעה
נכונות עקרונית להכיר בגידופים כבלשון הרע, וזאת במקרים בהם הכרה זו
תהיה מוצדקת לאור נסיבות פרסום הגידופים...
...

נראה כי לצורך הכרעה בשאלה, האם מהווים דברי גידוף ”לשון הרע”
ישקול ביהמ”ש לא רק את הנורמות החברתיות במקום שבו נאמרו
הדברים, אלא גם נימת הדיבור, את הקול, ואת ההקשר שבהם נאמרו
הדברים, ואם יתברר שהדברים נאמרו ברוגז בכעס או תוך חלופי עלבונות,
ייטה ביהמ”ש שלא לראות בדברים ”לשון הרע” המקימה עילת תביעה על
פי החוק...”

81. בת”א (הרצליה) 3144/99 אבסקר נ’ צ’צ’קס, נפסק בעניין זה:

”במקרה דנן, בשוקלי את הנסיבות והמקום בו הוטחו הדברים כלפי התובע
ומאחר ולא התרשמתי כי דובר בהחלפת העלבות הדדיות, אלא מהעדויות
עלה תיאור של השתלחות חד צדדית כלפי התובע, תוך כדי הרמת קול
שגרמה להתפרצות בכי אצל ילדי התובע האחרים. לאחר ששקלתי בכובד
ראש את הקשר בה הדברים נאמרו, הגעתי למסקנה שיש בביטויים
שהושמעו באופן שנאמרו, בפורום ובסיטואציה ספציפית זו כדי לענות על
הגדרת ”לשון הרע” כמשמעותו בחוק.”

82. באשר לפרסומים גזעניים, פסק בית המשפט בת”א (י-ם) 7878/05, צגאי נ’ אבשלום,
במקרה בו אמר נהג אוטובוס למאבטח ממוצא אתיופי אמירות כגון ”אני לא מכניס
כושים כמוך לאוטובוס”, ”כוש” ו”אפס”, את הדברים הבאים:

"מכל מקום, גם אם הדברים נאמרו על ידי הנתבע ב"עידנה דריתחא",
עדיין אין בכך משום הצדקה לעלבונות הקשים שהטיח בתובע, אשר אך
ביקש למלא את תפקידו כמאבטח.

....

וכאן המקום להבהיר ולהדגיש באותיות קידוש לבנה:
אין כל פסול, פגם, או עלבון בהיותו של אדם בעל צבע עור כהה. אלא
שלצערנו, בחברה בה אנו חיים כיום, חלק מהציבור עדיין רואה בכך משום
פחיתות כבוד ואף אות קלון של ממש, ועל כן אין מנוס מהמסקנה, כי
המדובר בלשון הרע כמשמעה בסעיף 1 לחוק.

...

ברוח ההלכות הנ"ל, אין לנו אלא לקבוע, כי הכינוי "כושי" מהווה לשון
הרע."

בית משפט השלום פסק בפרשת צגאי פיצוי בסך 15,000 ₪ ובערעור שהוגש לבית המשפט
המחוזי, הוגדל סכום הפיצוי ל-30,000 ₪ (ע"א י-ם) 9082/07 **צגאי נגד אבשלום**).

83. בת"א (ת"א) 11138/05 **שלו נ' שפע סהר** תק-של 2006(4), 9626 קבע בית המשפט ביחס
לאמירות כגון "את אישה שחורה ונחותה", "הלבן הזה ילמד אותך לקח", "את כתם
שחור":

"בכתב הגנתו טוען הנתבע כי האמירות נאמרו ב"עידנה דריתחא", ומשכך
אין לראות באמירות שנאמרו משום הוצאת לשון הרע. אני דוחה טענה זו
של הנתבע. גם אם האמירות נאמרו על ידי הנתבע בשעת כעס ורוגז, משום
שלא היה שבע רצון מהשירות שקיבל, אין בכך כדי להצדיק את התנהגותו
שלוחת הרסן. האדם הסביר לא היה מתייחס בשוויון נפש נוכח האמירות
הפוגעות שנאמרו על ידי הנתבע, אמירות שיש בהן כדי לבזות את התובעת
בשל מוצאה ובשל צבע עורה....

אמנם לא כל גידוף ייחשב כלשון הרע, אולם המבחן בהכרעה האם אמירה
מסוימת מהווה לשון הרע הנו, כאמור, מבחן אובייקטיבי. בנסיבות בהן
הטיח הנתבע עלבונות בתובעת שעה שבאה לקראתו ליתן לו שירות, גם אם
שירות זה ניתן לו לאחר המתנה ממושכת, לא היה בכך כדי להצדיק מטר
עלבונות כמו זה שהמטיר הנתבע בתובעת. העלבונות לא הופנו לטיב
השירות, אלא לצבע עורה של התובעת בדברים שבינם לבין סיבת הרוגז של
התובע לא היה כל קשר. אני קובעת כי בנסיבות המקרה, האדם הסביר
היה רואה באמירות שנאמרו על ידי הנתבע ביטויים שהם בבחינת לשון
הרע, כמשמעות מונח זה בסעיף 1 לחוק."

84. בת"א (חיפה) 33479-06-11 **טנוס נ' רוזן**, פסק בית המשפט כי קריאות כגון "ערבי
מלוכלך" ו"ערבי מתרומם/הומו" מהוות לשון הרע.

85. ביחס לאופן פסיקת הפיצוי בגין עוולת לשון הרע (ללא הוכחת נזק) נפסק ברע"א 4740/00
אמר נ' אורנה יוסף ואח':

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים, לעודד את רוחו (consolation) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע. לתקן (repair), את הנזק לשמו הטוב, למרק (to vindicate) את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע. לשם השגתן של מטרות תרופתיות אלה, אין להסתפק בפיצוי סמלי. אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם. הפיצוי התרופתי לא נועד אך להצהיר על הפגיעה. הוא גם לא נועד להעשיר את הנפגע. הפיצוי התרופתי נועד להעניק פיצוי מלא על הנזק שנגרם - לא פחות ולא יותר....

...

בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב והסבל שהיו מנת חלקו, והתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיבידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהקיפו, באמינותו, במידת פגיעתו, ובהתנהגות הצדדים"....

מן הכלל אל הפרט

86. האם מתקיימים במקרה דנן כל יסודות עוולת לשון הרע?
עם קבלת גרסת התובע יש לבחון האם האמירות שאמרה כלפיו הנתבעת מהוות לשון הרע.

87. האמירות הרלוונטיות שהוטחו בתובע הנן:

"אתה חרא, זבל, מטומטם, לא כדאי לך להתעסק איתי".

"בן זונה, אני עוד אזיין אותך"

"חתיכת מסריח"

"יא זבל מטומטם"

"אתיופי מסריח" (ארבע פעמים).

88. כאמור, המבחן הקובע להכרעה האם מדובר בלשון הרע הוא אובייקטיבי - יש לתור אחר המובן הטבעי והרגיל של הפרסום בעיני האדם הסביר. כך לגבי פרשנות הביטוי, וכך לגבי עצם השאלה האם יש בו, בביטוי, כדי להוות "לשון הרע". זאת וגם זאת: משמעותה של התבטאות אינה נגזרת אך ורק מפירושן המילולי או הבלשני המדויק של המילים שבהן נעשה שימוש. נסיבות חיזוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים - כל אלה, וכיוצא באלה, יש בהם כדי ללמד מהו, אל נכון, פירושו של הפרסום.

89. סבורני, כי בעיני האדם הסביר, יש באמירות שהטיחה הנתבעת בתובע כדי להשפילו בעיני הבריות, לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם, וכדי לבזותו בשל תכונות המיוחסות לו ובשל מוצאו.

90. כאמור, באשר לקללות וגידופים - על מנת לבחון את התגבשותן לכדי לשון הרע יש לבחון:

א. את הנורמות החברתיות במקום שבו נאמרו הגידופים;

ב. את שכיחות השימוש בגידוף;

ג. את נימת הדיבור, את הקול, ואת ההקשר שבהם נאמרו הדברים.

91. במקרה דנן מדובר בסדרת השתלחויות חד-צדדיות, קשות ובוטות שהטיחה הנתבעת בתובע, בעת שמילא את תפקידו במקום ציבורי, ללא כל התגרות מצדו, בצורה גסה ומתנשאת, במשך כעשר דקות, בפני העד בנטון ובפני עוברים ושבים ולקוחות נוספים.

משכך, הנסיבות וההקשר בהם נאמרו הדברים הנם קשים ותומכים במסקנה שמדובר באמירות המהוות לשון הרע.

92. ביחס לאמירות "חרא", "זבל", "מטומטם", ו"בן זונה" - סבורני כי בחינת הנורמות החברתיות הנוכחיות הקיימות במקומותינו, כמו גם בחינת שכיחות השימוש בהן, מובילות למסקנה, כי חרף ההקשר ונסיבות המקרה דנן, המדובר בגידופים ובקללות רחוב שאינן יכולות להיחשב כ"לשון הרע" לפי החוק.

93. ואולם, ביחס לאמירה "אתיופי מסריח", יש לדחות בשאט נפש טענת הנתבעת, כי המדובר בגידוף סתמי ובקללת רחוב פשוטה ונטולת הקשר מיוחד.

94. בעיני האדם הסביר הביטוי "אתיופי מסריח" הנו ביטוי גזעני, אשר משפיל ומבזה אדם בשל מוצאו, ואשר פוגע קשות בכבוד האדם.

בעיני האדם הסביר במדינת ישראל, ההקשר התרבותי וההיסטורי שיש לכל ביטוי המשלב בין מוצא גזעי/אתני לבין המילה "מסריח" או "מלוכלך" הנו ללא כל צל ספק הקשר גזעני, משפיל ומבזה.

95. שורשיו של סוג ביטוי זה נטועים עמוק בתפיסות אנטישמיות, אשר הגו את הביטוי הגזעני והקשה "יהודי מסריח" או "יהודי מלוכלך" לפני שנים רבות.

במאמרו המפורסם "אני מאשים", משנת 1898, תיאר אמיל זולא את אלפרד דרייפוס כ:

"קורבן... של המרדף אחר 'היהודי המלוכלך', אשר מכתים את תקופתנו".

96. מכאן, שהמובן הטבעי והרגיל של הביטוי המכוער "אתיופי מסריח", בעיני האדם הסביר, ובהתחשב בנורמות החברתיות במקומותינו, הנו מובן גזעני, משפיל ומבזה, הפוגע קשות בכבוד האדם.

97. בהמשך לכך, כאשר האמירה "אתיופי מסריח" נאמרת ארבע פעמים ברציפות, במסגרת השתלחות חד-צדדית, קשה ובוטה, באדם הממלא את תפקידו במקום ציבורי, ללא כל התגרות מצדו, ללא כל קשר בין הסיטואציה לבין מוצאו או לריח גופו, במשך כעשר דקות, ובפני קהל אנשים - יש בה כדי להוות לשון הרע בעיני האדם הסביר, אף אם האמירה נאמרה ב"עידנא דריתחא".

98. בנסיבות אלו יש גם כדי לדחות מכל וכל את הטענה כי המדובר ב"זוטי דברים".

99. באמירת הדברים שאמרה הנתבעת בפני העד בנטון, בפני עוברים ושבים ובפני לקוחות נוספים, יש כדי להוות פרסום, המקים עוולה אזרחית.

100. לפיכך, התובע הוכיח עילת תביעה כנגד הנתבעת בגין עוולת לשון הרע.

סכום הפיצוי הראוי בגין העוולה שביצעה הנתבעת

101. כאמור, במסגרת קביעת הפיצוי הראוי בגין עוולת לשון הרע ללא הוכחת נזק על בית המשפט להתחשב במספר נתונים:

א. היקף הפגיעה - טיב הפרסום והיקפו;

ב. מעמדו של הניזוק בקהילתו;

ג. ההשפלה, הסבל והכאב שהיו מנת חלקו, והתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד;

ד. התנהגות הצדדים.

102. הנתונים המצדיקים במקרה דנן פסיקת פיצוי ממשי הנם:

א. היקף הפגיעה - המדובר בפרסום גזעני, משפיל ומבזה, אשר הוטח בתובע ארבע פעמים ברציפות, במשך כעשר דקות, במקום ציבורי, ובפני קהל אנשים לא קטן;

ב. ההשפלה, הכאב והסבל, שהיו מנת חלקו של התובע, ופגיעתם בכבודו כאדם, בדימויו העצמי, ובמעמדו כמנהל במקום עבודתו;

ג. העובדה שמדובר בהשתלחות חד-צדדית, ללא כל התגרות מצד התובע.

ד. העובדה שהנתבעת לא התנצלה בפני התובע, הגם שניתנה לה הזדמנות לעשות כן (עמוד 48 לפרוטוקול, שורות 1-10);

ה. המסר החברתי והחינוכי הברור שעל בית המשפט להעביר לציבור, לפיו יש לדחות בשאט נפש שימוש בביטויים גזעניים בכלל, ובמיוחד כנגד בני אדם המשתייכים לקבוצות חברתיות מוחלשות, בפרט.

103. מנגד, הנתונים המצדיקים התחשבות בנתבעת בעת פסיקת הפיצויים הנם:

- א. הלחץ הנפשי בו הייתה נתונה הנתבעת בעת האירוע, בשל מצוקותיה מבית;
- ב. העובדה כי התפרצותה של הנתבעת כלפי התובע נבעה מתקלה שאירעה שלא באשמתה, ומתוך ציפייתה ליחס שונה מצדו כלפיה, בשל היותה עובדת ותיקה ב"גלעד".

סוף דבר

104. באיזון בין השיקולים האמורים לעיל, ובהתחשב בכלל נסיבות המקרה ובפסיקה במקרים דומים, סבורני כי הפיצוי הראוי במקרה דנן הנו בסך של 35,000 ₪.

לפיכך אני מורה, כי הנתבעת תשלם לתובע סך של 35,000 ₪, וזאת בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד ליום התשלום המלא בפועל.

105. בהתחשב במשך הזמן ובמשאבים שהושקעו בהליך זה, ובכלל זה: כתיבת כתבי הטענות, טיפול בהליכי הביניים, הכנת התצהירים, הכנה לישיבת ההוכחות, ומשכה של ישיבת ההוכחות (הישיבה נמשכה כ-6 שעות ונפרשה על פני כ-50 עמודי פרוטוקול), וכן בהתחשב באגרת בית המשפט ששולמה - אני מוצא לפסוק לתובע הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 7,000 ₪.

עוד אני קובע, כי מכיוון שסכום זה כולל את הליכי הביניים, בסכום זה יש לכלול סך של 1,000 ₪ בגין הוצאות, שכבר שולמו על ידי הנתבעת בשל אי תגובה במועד להחלטות ביניים של בית המשפט. כמו כן אני קובע, כי יש להפחית מסכום זה סך 500 ₪ נוספים בגין הוצאות שנפסקו לחובת התובע במהלך הדיון.

כמו כן, לסכום זה יש להוסיף סך של 350 ₪ בגין הוצאות העד דן בנטון, בהתאם להחלטה שניתנה במהלך ההליך.

לפיכך, אני מורה כי בנוסף לסכום הפיצוי האמור לעיל, הנתבעת תשלם לתובע הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 5,850 ₪, וזאת בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד ליום התשלום המלא בפועל.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים בדואר רשום.

ניתן היום, כ"ג טבת תשע"ד, 26 דצמבר 2013, בהעדר הצדדים.